

Monumentnummer*: 530055

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 13 mei 2008
Kadaster deel/nr 82896/120

Woonplaats* Amsterdam
Gemeente* Amsterdam
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Amsterdam
Locatieomschrijving Amsteldijk bij 134, Zuideramstel

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Watergraafsmeer	A			5493
Amsterdam	V			10052
Watergraafsmeer	A			4210
Amsterdam	V			10053

Omschrijving**

Inleiding

Ensemble van twee in 1931-1932 door H.P. Berlage in samenwerking met C. Biemond (dir. afd. bruggen Publieke Werken) gebouwde bruggen. In zakelijk expressionistische stijl ontworpen vlakke, stalen bruggen met kadewerken, botenloodsen en bedieningstoren. De gemeente Amsterdam gaf aan Berlage deze ere-opdracht, vandaar de naamgeving. De Berlagebrug over de Amstel (brug 423) fungeert als stadspoort, zowel te land als te water en is een belangrijk onderdeel van Berlages Tweede Plan Zuid. De Schollenbrug over de Ringvaart (brug 340) ligt aan de oostoever van de Amstel. Het beeldhouwwerk door Hildo Krop stelt de genius van Amsterdam voor, de beschermgeest van de stad, die bij de Dam uit het water oprijst. De brug is 28 mei 1932 officieel in gebruik genomen. N.B. De botenloodsen aan de Weesperzijde zijn na de Tweede Wereldoorlog herbouwd. Het ensemble is zowel in het stadsdeel ZuiderAmstel (brug 423) als in het stadsdeel Oost/Watergraafsmeer (brug 340) gelegen.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Berlagebrug De in oranje verblendstenen kruisverband gemetselde basculebrug is ruim 100 meter lang en 24 meter breed en bevat vijf doorvaarten met een vlak rijdek en een asymmetrisch, in het verlengde van een van de kelderpijlers, geplaatste bedieningstoren. Aansluitend op de brug zijn in de kades, botenhuizen opgenomen. Hekwerk, botenhuizen en lantaarnpalen vormen een integraal deel van het ontwerp. De overgangen van de brug naar het terras en de botenhuizen worden gemarkeerd door de gemetselde hoekblokken op de landhoofden breder te maken dan de gemetselde blokken op de brug zelf. De vier brugpijlers zijn voorzien van een gemetselde bekleding van oranje verblendsteen met de constructieve onderdelen in Beiers graniet. Deze behandeling is ook toegepast in de aan beide kades (oost- en westkant) gelegen botenhuizen, de trappen hiernaar toe, en de overige bouwdelen. De botenhuizen aan de westkant zijn bereikbaar via trappen bij de brug over de Amstel en bij het verenigingsgebouw van de roeiclub. Onder de granieten lateien is een rij kantsteen gemetselde bakstenen geplaatst. De zijkanten van het wegdek boven de botenhuizen en die van de brug zelf zijn voorzien van vier rijen groen geglaazuurde, vierkante tegels. De drempels van de botenhuizen zijn voorzien van vier rijen zwart geglaazuurde tegels. De balustrade bestaat uit een rechthoekig, zwart smeedijzeren frame met rood geschilderde T-elementen en een groen koperen leuning. De balustrade maakt een hoek om de bedieningskasten. De bedieningstoren heeft een rechthoekige plattegrond met afgeschuinde hoeken en een hoger middendeel, geflankeerd door twee vlaggemasten. De toren staat op een verbrede pijler met terras. Vanuit de ingang op de brug is dit terras via een binnentrap te bereiken. Op het terras komt ook de deur van de basculekelder uit. De deuromlijstingen zijn in graniet uitgevoerd. Op de schuine hoeken bevinden zich vensters, eveneens in een zwaar aangezette granieten omlijsting. Op de verdieping hebben de afgeschuinde hoeken aan de kant van het wegdek een hekwerk op dezelfde manier vormgegeven als de balustrade en deuren. Aan de Amstelzijde omlopende vensters met koper beklede kozijnen. Aan de stadskant van de bedieningstoren is het beeld van 'Amsterdam' geplaatst. De platte daken hebben een decoratieve rand. De stalen lantaarns, op de brug alternerend in hoogte, met (dubbele) lamparmen, zijn uitgevoerd als opengewerkte obelisk, de staanders verbonden door stalen plaatjes met klinknagels. Deze lantaarnpalen lopen door over het terras aan de westoever. De trappen van het terras verlopen in hoogte naar de brug toe.

Schollenbrug De Schollenbrug over de Ringvaart ligt in het verlengde van de oostelijke botenhuizen en telt één doorvaart. De landhoofden zijn voorzien van een in oranje verblendsteen gemetselde bekleding met de constructieve onderdelen in Beiers graniet, evenals de trappen naar een aanlegsteiger in de Amstel en in de kades van de Ringvaart, waarbij neuten, koppen en lateien in graniet zijn uitgevoerd. De rechthoekige gemetselde blokken zijn gelijk aan die op de overgang van de Berlagebrug naar de terrassen. Onder de granieten lateien is een rij kantsteen gemetselde bakstenen geplaatst. De zijkanten van het wegdek zijn voorzien van vier rijen groen geglaazuurde, vierkante tegels. De balustrade bestaat uit een rechthoekig, zwart ijzeren frame met rood geschilderde T-elementen en een groen koperen leuning. De balustrades langs de Ringvaart, haaks op de Amstel maken een dubbele hoek van negentig graden, om een hellingbaan. Aan de zuidkant bevindt zich één botenhuis als in de Berlagebrug.

Waardering

De Schollenbrug en de Berlagebrug en bijbehorende ensemble-onderdelen zijn van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere samenwerking tussen architect en ingenieur, de plaats in het oeuvre van H.P. Berlage, de kwaliteit van het ontwerp en de toegepaste materialen en kleuren. Het ensemble is stedenbouwkundig van algemeen belang vanwege de beeldbepalende ligging aan de Amstel en als monumentale stadspoort, over land en over water.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument